

שיטה חדשה בביקורת תנובת החלב במשק המושבי

בתחדש במושב, מחלק לכל מתישב מאזניים, ארגו עם בקבוקים וטופס רישום. החקלאי בעצמו צריך למלא את הטופס, לשקול את החלב, להפריש דוגמאות חלב לבדיקת שומן; כל זה לא כנהוג בשיטת הביקורת הרגילה, כשהמבקר עצמו נוכח בשעת החליבה, שוקל ומפריש את הדוגמאות לבדיקת שומן. למחרת נאספים המאזניים, הרשימות והדוגמאות של החלב והכל מובא למרכז שבבאר-טוביה לביצוע בדיקות השומן. כאן גם נמצאת הכרטסת. לשם ביקורת נאמנות השקילה נעשות שתי פעולות:

א. סיכום שיווק החלב ביום הביקורת מהתחנה לריכוז החלב במושב;

ב. עריכת ביקורת נוספת של המבקר באחד או שניים ממשקי המושב למחרת יום השקילה.

מומון

לכיסוי ההוצאות מקציבה התאחדות מגדלי בקר את הציד. מהחקלאי גובים סכום של 6 ל"י לשנה לפרה; משרד החקלאות האזורי הקציב סכום של 4000 ל"י לקידום הפעולה. המועצה האזורית של באר-טוביה תשתתף ב-1 ל"י לפרה בשנה הראשונה במקרה שהתקציב לא יאוזן ממקורות הנ"ל.

סיכום

כגורם מפריע יש לראות את העובדה שלא כל חברי המושב מסכימים להצטרף לביקורת. רבים מהמתישבים, שאינם שולטים בשפה, מתקשים ברישום הפרטים. מספר הפרות הנוכחי, כאמור, אינו מאפשר העסקת עובד מלא. לשם אירגון הפעולה הסכימה הנהלת השרות להזרעה לגבות את הכספים מהישובים ולשמש כמעסיק המבקר ולרכז את הארגון הכספי של הפעולה.

שיטה זו של ביקורת חלב ב' עשויה לשמש תחליף לביקורת התנובה הנהוגה כיום ויש סיכוי שהיא תחדור להתישבות החדשה.

יוסף זולר
באר-טוביה

אהרן בן-אשר

ש.ה.מ., לשכת רחובות

התאחדות מגדלי בקר ניסתה להרחיב את ביקורת התנובה, בשיטה הנהוגה, גם במספר מושבים חדשים וללא הצלחה בגלל הקשיים בהשגת עובד מקומי לביצוע הביקורת, שהיא לרוב — עבודה חלקית, וכן בגלל היחס האדיש של החקלאים לפעולה זאת.

עם התרחבות עדרי הבקר במשק המושבי התחדש גברה התודעה אצל אנשי המקצוע שיש לעשות לקידום הביקורת גם בהתישבות זו. למטרה זו הוצעה שיטת ביקורת חדשה, הנהוגה כבר במספר ארצות אירופיות, ממנה התרשם דן קלי (משירות ההזרעה) בביקורו בארצות אלה. הצעה זו מצאה הדים במוסדות ולשם נסיון נבחר איזור באר-טוביה. לאחר פניה למספר מושבים באיזור זה נענו להצעה 6 מושבים. הכוונה היתה לרכז גוש עם 2500 פרות חולבות, דבר שיצדיק העסקת עובד מלא בתפקיד זה. אולם הואיל וההיענות לא היתה מלאה מכל הישובים נמצאות כיום בביקורת בס"ה כ-1300 פרות חולבות.

שיטת הביקורת

המבקר, שהוא בעל מכונת, מבקר פעם

מדגימות באופן ברור את פחיתת השומן בעקב השימוש בכופתיות, הרי אין כל אפשרות לקבוע בדיוק מדעי מהו שיעור הפחיתה, כיון שבסקר סטטיסטי של נתונים ממוצעים מעדרים שלמים משנים אחדות, מעורבים גורמים רבים (כגון — יציאת פרות, כניסת פרות חדשות, חילופים בעובדים וכדומה) שעלולים להשפיע לכאן ולכאן, ורק ניסויים מדויקים במכון מדעי, עם מספר מסויים וקבוע של פרות במשך תקופות חליבה מלאות שלהן, עשויים להבהיר גם אצלנו את שיעורי הפחיתה של השומן בעקב השימוש בכופתיות המיוצרות בארץ. אולם לעת-עתה, אנו, על כל פנים, עדים לעובדה של פחיתת השומן בשיעורים ניכרים בעדרים שמשתמשים בכופתיות.

י. עצמון
(במאמר הבא — דיון בהשפעת ההזנה על שיעורי החלבן ושאר המרכיבים שבחלב).